

Signalementen

Deze rubriek staat onder redactie van drs Joris Kreutzer, die ook alle bijdragen aan deze aflevering verzorgde.

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website:

www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

Phillippe Le Billon

Wars of Plunder: Conflicts, Profits and the Politics of Resources.

Londen: Hurst & Co Publishers, 2011; 288 blz.; £ 20,=;

ISBN: 978-1-84904-145-4

Angola, Liberia, Irak en Congo zijn de afgelopen jaren het toneel geweest van oorlogen waarbij grondstoffen een belangrijke rol speelden. *Wars of Plunder* onderzoekt hoe deze grondstoffen hedendaagse conflicten hebben gevormd en wat de rol van de internationale gemeenschap in deze oorlogen is geweest. Le Billon stelt dat oorlogen en belangrijke grondstoffen als olie, diamanten en hout op drie manieren met elkaar verbonden zijn. Ten eerste worden de strijdende partijen gefinancierd door de inkomsten van grondstof-

fen. In de tweede plaats leidt de exploitatie van grondstoffen vaak tot conflicten. De mondiale vraag naar ruwe grondstoffen is geweldig toegenomen, en dat leidt tot een strijd om de beschikbaarheid ervan. Dit heeft een toename van het aantal 'grondstoffenconflicten' tot gevolg, van lokale conflicten tussen gemeenschappen en mijnbouwbedrijven tot regionale en internationale spanningen. En ten derde wordt de kans op conflicten vergroot door de economische schokken en slecht openbaar bestuur, die kenmerkend

zijn voor de van grondstoffenexport afhankelijke landen (de 'resource curse'). Toename van de vraag naar grondstoffen biedt grote economische kansen voor arme landen die rijk zijn aan één bepaalde grondstof. Maar een te grote afhankelijkheid van de export van grondstoffen leidt vaak tot scherp en onverwacht inzakken van de economie. Er zijn wel effectieve maatregelen te nemen, zoals internationale sancties, militaire interventies en ontwikkelingshulp. Maar alleen ingrijpende binnenlandse politieke hervormingen in de landen zelf en hervormingen in de internationale grondstoffenhandel zullen volgens Le Billon de plundering van Afrika en Azië een halt kunnen toeroepen.

Marie Mendras

Russia: The End of Politics. The Paradox of a Weak State.

Londen: Hurst & Co Publishers, 2011; 288 blz.; £ 25,=;

ISBN: 978-1-84904-113-3

Wat is er geworden van de Russische staat sinds de val van het communisme twintig jaar geleden? Waarom hebben zowel de machthebbers als het volk zich afgekeerd van democratische instituties en de rechtsstaat? Wat verklaart de vaak weinig coöperatieve houding van het regime van Poetin tegenover Europa en zijn moeizame relatie met de rest van de wereld? Dit zijn de vragen die Marie Mendras in *Russia: The End of Politics*

onderzoekt. Zij stelt dat de Russische staat zwak en ineffectief is. Vladimir Poetin heeft het grootste deel van de publieke instituties ontmanteld en ondermijnd, en heeft een patronagesysteem gecreëerd met zichzelf aan het hoofd. Het presidentschap van Dimitri Medvedev heeft daar volgens Mendras niets aan veranderd. Politieke en economische macht heeft zich geconcentreerd in de handen van een klein aantal groepen

en individuen. Deze groepen zijn, om hun invloed te behouden, zeer loyaal aan de machthebbers in het Kremlin, die op hun beurt weer aan niemand verantwoording behoeven af te leggen. Tot 2008 was er onder gewone Russen weinig weerstand tegen deze autoritaire methoden, omdat de levensstandaard merkbaar was verbeterd. Door de economische verslechtering als gevolg van de crisis van 2008 is de druk op het Kremlin toegenomen. Het regime van Poetin heeft echter in het verleden bewezen zeer goed tegen crises bestand te zijn.

Dave Sloggett

Predatory Instincts: Drone Warfare in the Twenty-First Century.

Londen: Hurst & Co. Publishers, 2011; 288 blz.; £ 15,99;

ISBN: 978-1-84904-110-2

Onbemande vliegtuigen (*Unmanned Aerial Vehicles*, UAV's), beter bekend als *drones*, nemen een bijzondere, maar tot nu toe weinig onderzochte, plek in bij het publiek, de media en de krijgsmacht. Het belangrijkste voordeel van dergelijke op afstand bestuurde vliegtuigen is dat het leven van de piloot geen gevaar loopt. Hierdoor kunnen met UAV's missies worden uitgevoerd die voor een bemand vliegtuig als te gevaarlijk

bestempeld worden. Van deze UAV's wordt vaak gezegd dat ze een ongeëvenaarde precisie en slagkracht bieden. Zij zouden hierdoor vooral in de strijd tegen terroristen en opstandelingen in afgelegen gebieden tot hun recht komen. Ook kunnen ze gebruikt worden voor het surveilleren van grote evenementen, voor hulp bij rampen en bij reddingsoperaties. Er is steeds meer discussie over hun militaire nut en rechtmatigheid.

Howard B. Schaffer & Teresita C. Schaffer

How Pakistan Negotiates With the United States. Riding the Roller Coaster.

Washington DC: United States Institute of Peace Press, 2011;

210 blz.; \$ 13,50; ISBN: 978-1-60127-075-7

De afgelopen zestig jaar kenmerkten de betrekkingen tussen Pakistan en de Verenigde Staten zich door nauwe samenwerking, maar ook grote vervreemding. De geschiedenis van deze betrekkingen toont zowel de opmerkelijke veerkracht als de kwetsbaarheid van de bilaterale relatie. Tijdens de Koude Oorlog en daarna heeft de strategische locatie van Pakistan haar stempel gedrukt op de betrekkingen met Amerika. De uiteenlopende belangen en doelstel-

lingen van beide landen vonden elkaar. Waar de Amerikanen Pakistan zien als strategische partner in hun wereldomvattende veiligheidsdoelstellingen, ziet Pakistan de Verenigde Staten juist als tegengewicht voor India en zijn buurlanden. In *How Pakistan Negotiates With the United States* worden onderwerpen, techniek en stijl van onderhandelen beschreven die de besprekingen tussen Pakistan en de Verenigde Staten kenmerkten. Howard B. end Teresita

Philip Seib & Dana M. Janbek

Global Terrorism and New Media: the Post-Al Qaeda Generation.

New York: Routledge, 2010; 160 blz.; £ 24,99 (pb)

ISBN: 978-0-415-77962-3

In *Global Terrorism and New Media* wordt de inhoud van 'terroristische' internetsites en extremistische televisieprogramma's geanalyseerd,

om zo te onderzoeken hoe terroristische groepen gebruik maken van de nieuwe media. Seib en Janbek beschrijven in dit boek, deels geba-

Voorstanders beschouwen UAV's als het belangrijkste wapen in de strijd tegen het terrorisme, terwijl tegenstanders de *drones* verantwoordelijk houden voor onacceptabele aantallen burgerslachtoffers en menen dat het gebruik ervan tegen bestaande geweldsregels zou ingaan. Volgens Sloggett zijn er aanwijzingen dat terroristen geïntimideerd zijn door de dreiging van de *drones*, en hun gedrag hieraan aanpassen. De vraag is of dit effect op de korte termijn opweegt tegen de woede van de bevolking als gevolg van burgerslachtoffers. Deze en andere vragen worden in *Predatory Instincts* behandeld.

C. Schaffer onderzoeken hoe de ideologie, de geopolitieke positie, de cultuur en de militaire en overheidsstructuren van Pakistan die onderhandelingen hebben gevormd. Zij behandelen niet alleen de formele besluitvormingsprocedure, maar ook de manier waarop de dialoog tussen de twee landen plaatsvond, de informele processen die de betrekkingen beïnvloedden en de inmenging van de Verenigde Staten in de binnenlandse politiek van Pakistan. Hiermee willen de auteurs de Amerikaanse onderhandelaars concrete lessen en adviezen geven, zodat ze op de meest effectieve manier in en met Pakistan kunnen onderhandelen.

seerd op een analyse van de inhoud van o.a. internetfora, hoe terrorisme meegaat met de ontwikkeling naar 'web 2.0'. Ze maken hierbij gebruik van de grotere interactiviteit die de sociale media bieden in het creëren van virtuele terroristische gemeenschappen. Hoewel creatief gebruik van bijvoorbeeld *Facebook* de terroristen een groter bereik zou kunnen bieden, is het volgens de

auteurs onzeker wat de werkelijke *impact* van dit gebruik van nieuwe media zal zijn. In hun boek schenken zij extra aandacht aan de pogingen van terroristische organisaties via

nieuwe media vrouwen en kinderen te bereiken – een bewijs van een lange-termijnstrategie van sommige van dergelijke organisaties. Ook onderzoeken zij wat de toekomst

van terroristen op het internet zal zijn en analyseren ze contraterroistische strategieën aan de hand van het groeiend gebruik van de nieuwe media door terroristen.

Paul Wilkinson

Terrorism versus Democracy: The Liberal State Response.

New York: Routledge, 2011; 238 blz.; £ 24,99; ISBN: 978-0-415-58799-0

De *War on Terror* is, ook met de dood van Osama bin Laden, helaas nog lang niet gewonnen, maar het is ook niet zo dat al-Qa'ida en andere jihadistische groeperingen hun heilige oorlog gewonnen hebben. In deze nieuwe en bijgewerkte editie van Paul Wilkinsons *Terrorism versus Democracy* wordt de reactie van de democratische staat op terrorisme onderzocht. Er worden belangrijke lessen getrokken uit de recente ervaringen met terrorisme, waarbij de

aanslagen op het World Trade Center een hoofdrol spelen. In de nieuwe hoofdstukken die aan deze editie zijn toegevoegd, geeft de schrijver een overzicht van de successen en mislukkingen van de *War on Terror*. Hij legt de vinger op gevaren van overhaaste reacties, waarbij te veel gebruik gemaakt wordt van het militaire apparaat om terrorisme te bestrijden en waarbij democratie en mensenrechten worden ingeperkt. Wilkinson stelt dat vóór 9/11 de

aanpak van terrorisme inconsistent en chaotisch was, en het probleem veelal werd onderschat. Maar na 9/11 is er de neiging in het andere uiterste te vervallen, een overschatting van de noodzaak tot ingrijpen door met een grootschalige oorlog veel meer onschuldige slachtoffers te creëren dan er ooit bij terroristische aanslagen omgekomen zijn. Volgens Wilkinson is de juiste reactie op terrorisme een maximale internationale samenwerking tussen staten die zich aan de wet en internationale afspraken houden. Het doel hierbij is niet alleen directe dreigingen aan te pakken, maar ook om de internationale vrede en veiligheid te bewaken.

Benjamin J. Cohen

The Future of Global Currency: The Euro Versus the Dollar.

New York: Routledge, 2010; 208 blz.; £ 24,99 (pb)

ISBN: 978-0-415-78150-3

Wordt de hegemonistische positie van de dollar als wereldvaluta serieus bedreigd door de euro? Sinds het in het leven roepen van de Europese gezamenlijke munt hebben velen voorspeld dat de euro de dollar als wereldomvattende munt zou kunnen evenaren, en mogelijk zelfs voorbij zou kunnen streven. De realiteit heeft echter uitgewezen dat de euro nog steeds in de schaduw van de dollar staat. In de essays die Cohen

in deze bundel bijeen heeft gebracht, wordt verklaard waarom de euro ondergeschikt blijft aan de dollar. Door het enorme begrotingstekort en de buitenlandse schulden van de Verenigde Staten zal de dollar nooit meer zo dominant worden als die ooit was. Dat de euro toch geen serieuze uitdager voor de dollar is geworden, komt volgens de schrijvers van deze bundel doordat de euro aan structurele tekortkomingen leidt. De

belangrijkste hiervan is de conservatieve wijze van opereren van de Europese monetaire instellingen, die door hun acties de groei van de munt beperken. Een andere tekortkoming is het feit dat de Europese Unie niet in staat is met één stem te spreken. De Unie gebruikt daardoor de monetaire macht niet, die ze op basis van haar omvang zou moeten hebben. Bovendien hebben recente gebeurtenissen aangetoond dat de EU-lidstaten zeer gevoelig zijn voor gevolgen van de financiële crisis. De verwachting van Cohen en de andere schrijvers van *The Future of Global Currency* is dat we een wereld tegemoet gaan waarin geen enkele munt dominant is.